

РЕШЕНИЕ

№ 376

гр. Бургас, 07.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, III ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на четиринадесети февруари през две
хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Росен Д. Парашкевов

Членове: Радостина П. Иванова
Йорданка Г. Майска Иванова

при участието на секретаря Жанета Д. Граматикова
като разгледа докладваното от Росен Д. Парашкевов Въззивно гражданско
дело № 20232100500003 по описа за 2023 година

Производството по делото пред настоящата съдебна инстанция е образувано по повод две въззивни жалби, предявени от П. Г. Н., ЕГН ***** и К. Н. Н., ЕГН *****, чрез адв. Иван Чавдаров- БАК, със съдебен адрес: гр. Бургас, ул. „Гурко“ №9, ет. 1 от една страна и от Земеделска кооперация „Сила“, ЕИК 812116198, със седалище и адрес на управление: с. Пирне, общ. Айтос, представлявана от председателя Райко Иванов Николов, чрез адв. Станко Кралев- БАК, със съдебен адрес: гр. Бургас, ул. „Раковски“ №2, против Решение №249 от 20.10.2022г., постановено по гр. д. №19/2022г. по описа на Районен съд- Айтос.

С горепосоченото решение, съдът е осъдил Земеделска кооперация „Сила“, ЕИК: 812116198, със седалище и адрес на управление: с. Пирне, община Айтос, обл. Бургас, представлявана от председателя Райко Иванов Николов да заплати на наследниците на Н. К. Н., ЕГН *****, бивш жител на град Айтос, както следва: на К. Н. Н., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. А., ул. „Ч. с.“ бл. **, вх. *, ет. *, ап. **, действаща със съгласието на своята майка и законен представител П. Г. Н., сумата от 71 104.00 (седемдесет и една хиляди сто и четири) лева - представляваща обезщетение за

неимуществени вреди, понесени от смъртта на баща ѝ, починал при трудова злополука на 23.11.2020г., ведно със законната лихва върху тази сума за периода от предявяване на иска – 12.01.2022г. до окончателното ѝ изплащане и на П. Г. Н., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. А., обл.Бургас, ул.“Ч. с.“ бл. **, вх. *, ет. *, ап. ** - сумата от 61 104.00 (шестдесет и една хиляди сто и четири) лева – представляваща обезщетение за неимуществени вреди, понесени от смъртта на с. ѝ, починал при трудова злополука на 23.11.2020г., ведно със законната лихва върху тази сума за периода от предявяване на иска – 12.01.2022г. до окончателното ѝ изплащане.

Със същото решение, съдът е отхвърлил предявените иски за обезщетяване на нанесени неимуществени вреди в останалата част над уважения до пълния им размер, както следва: по отношение на К. Н. Н., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. А., ул.“Ч. с.“ бл. **, вх. *, ет. *, ап. **, действаща със съгласието на своята майка и законен представител П. Г. Н., за сумата над 71 104.00 лева до пълния претендиран размер от 91 104 лв. и по отношение на П. Г. Н., ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. А., обл.Бургас, ул.“Ч. с.“ бл. **, вх. *, ет. *, ап. ** – за сумата над 61 104.00 лева до пълния претендиран размер от 71 104 лв. като неоснователни и недоказани.

Съдът е осъдил Земеделска кооперация „Сила“, ЕИК: 812116198, със седалище и адрес на управление: с.Пирне, община Айтос, обл.Бургас, представлявана от председателя Райко Иванов Николов да заплати на ищите направените съдебно-деловодни разноси в размер на 4 238,27 (четири хиляди двеста тридесет и осем лв. и двадесет и седем ст.) лева, съобразно уважената част от иска.

Съдът е осъдил Земеделска кооперация „Сила“, ЕИК: 812116198, със седалище и адрес на управление: с.Пирне, община Айтос, обл.Бургас, представлявана от председателя Райко Иванов Николов да заплати по сметка на Айтоския районен съд държавна такса в размер на 5288,32 лв.(пет хиляди двеста осемдесет и осем лв. и тридесет и две ст.), съобразно уважената част от иска, както и деловодни разноси за заплатено от бюджета възнаграждение на вещо лице в размер на 319,50лв. (триста и деветнадесет лв. и петдесет ст.).

Решението е постановено при участието на „Алианс България“ ЗАД, със седалище и адрес на управление гр. София, 1527, бул. „Александър Дондуков" 59, ЕИК 040638060, представлявано от Изпълнителни директори

Орлин Пенев и Андрей Александров и М. Ч. Ч., ЕГН *****, с адрес за призоваване: гр. А., ул. „С.“ № **, като трети лица- помагачи на страната на ответника Земеделска кооперация „Сила“, ЕИК: 812116198, със седалище и адрес на управление: с.Пирне, община Айтос, обл.Бургас, представлявана от председателя Райко Иванов Николов.

С въззивна жалба, вх.№5740/15.11.2022г., подадена от П. Г. Н., ЕГН ***** и К. Н. Н., ЕГН *****, чрез адв. Иван Чавдаров- БАК, въззивниците изразяват недоволство от обжалваното решение в частта относно размера на присъденото обезщетение за неимуществени вреди. Излагат се аргументи за неправилност и необоснованост на атакувания съдебен акт в обжалваната част. Навеждат се доводи относно социално-икономическите условия в страната и обезщетението за вреди. Развиват се съображения за основателност на предявените иски претенции в претендиращия размер.

Иска се решението на първоинстанционния съд да бъде отменено в обжалваната част и да се постанови съдебен акт на настоящата инстанция, с който предявените иски претенции бъдат уважени изцяло. Претендира се присъждане на сторените по делото пред въззивната инстанция съдебно-деловодни разноски. Към въззивната жалба са приложени писмени доказателства.

При проверката, извършена на основание чл.267, ал.1 ГПК, съдът констатира, че въззивната жалба е депозирана в законовия двуседмичен срок по чл.259 ГПК и от лице, което има правен интерес от обжалването, поради което е допустима.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК не е постъпил писмен отговор на въззивната жалба от въззиваемата страна- Земеделска кооперация „Сила“, представлявана от председателя Райко Иванов Николов, чрез адв. Станко Кралев- БАК. Не е депозиран писмен отговор и от конституираните като трето лице помагач „ЗАД„Алианц България“АД и М. Ч. Ч., както и от Дирекция „Социално подпомагане“Айтос- отдел „Закрила на детето“-заинтересована страна.

С въззивна жалба, вх.№5496/01.11.2022г., подадена от Земеделска кооперация „Сила“, чрез адв. Станко Кралев- БАК, се изразява недоволство

от решението в частта, в която съдът частично е уважил предявените иски претенции. Изразява се несъгласие с изложените в мотивите на първоинстанционния съдебен акт изводи. Посочва се, че Н. К. Н. работел като в. н. с. м.(Трудов договор№151/28.10.2019г.). Връчената от работодателя длъжностна характеристика определяла основните задължения, които следвало да изпълнява. Твърди се, че при постъпване на работа, на служителя бил проведен задължителен начален инструктаж. Работодателят провеждал периодични инструктажи, включително при устно поставяне на задачите за деня.

Заявява се, че на 23.10.2020г., Н. следвало да извърши сеитба на нива в местност „Карамиде“, като по същото време и място, друг работник- М. Ч. управлявал трактор с прикачен инвентар, със задача да валира след извършената сеитба.

Направено е подробно описание на фактическата обстановка във връзка с възникналата злополука. Изтъкват се факти и обстоятелства, установени чрез разпит на свидетели.

Отбелязва се, че поведението на пострадалия било в пряка причинна връзка с настъпилата смърт(ДП№116/2020г. по описа на Окръжен следствен отдел при Окръжна прокуратура- Бургас). Подчертава се, че се установило наличие на алкохол в кръвта на Н.. Посочва се, че с действията си последният не изпълнил задължението си по чл.33 от ЗЗБУТ- да се грижи за здравето си. Излагат се твърдения за допуснатата груба небрежност от страна на работника (чл.201,ал.2 от КТ). Развиват се подробни съображения във връзка с претенцията за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди. Цитира се съдебна практика.

Иска се отмяна на първоинстанционното решение и постановяване съдебен акт на настоящата инстанция, с който предявените иски претенции бъдат отхвърлени изцяло. Претендира се присъждане на сторените по делото разноси.

При проверката, извършена на основание чл.267, ал.1 ГПК, съдът констатира, че въззивната жалба е депозирана в законовия двуседмичен срок по чл.259 ГПК и от лице, което има правен интерес от обжалването, поради което е допустима.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК, е постъпил писмен отговор(становище) на

въззивната жалба от ЗАД „АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ“, ЕИК 04068060(трето лице- помагач на страната на ответника), чрез „Адвокатско дружество Вукова и Бачева“, ЕИК 177327300, със съдебен адрес: гр.София, п.к.1712, ж.к.„Младост 3“, бл.303А, ет.5, ап.21, с който се поддържат аргументите, изложени в подадената от Земеделска кооперация „Сила“, жалба. Изразява се несъгласие с изводите на съда, че не била доказана по делото „проявена груба небрежност“.

Навеждат се доводи за необоснованост на съдебното решение. Оспорват се обстоятелствата, свързани с механизма на настъпване на трудовата злополука. Цитира се съдебна практика(Решение№4680 от 03.04.2013г по адм.дело№240/2013г. на ВАС). Твърди се, че от страна на работника била проявена груба небрежност по време на изпълнение на трудовите задължения. Последният не спазил инструкциите за безопасност при работа с машини и съоръжения и не носел предпазни средства.

Излага се становище, че застрахователното дружество не дължало обезщетение в хипотезата на проявена груба небрежност. Навеждат се доводи за съпричиняване от страна на работника. Оспорва се наличието на пряка причинно- следствена връзка между смъртта на Н. и настъпилата трудова злополука.

Развиват се подробни съображения във връзка с присъдения размер на обезщетението за неимуществени вреди. Заявява се, че постановеното решение противоречало на установената съдебна практика (Постановление№2 от 30.11.1967г., на Пленума на ВС; Решение №60119/08.11.2021г. по гр.д.№1449/2020г. на ВКС; Решение№207 от 17.03.2021г. по гр.д.№1465/2020г. на ВКС).

Иска се отмяна на първоинстанционното решение като неправилно и необосновано и уважаване на въззивната жалба на Земеделска кооперация „Сила“.

В срока по чл.263, ал.1 ГПК, е постъпил писмен отговор на въззивната жалба от П. Г. Н., ЕГН ***** и К. Н. Н., ЕГН *****, чрез адв. Иван Чавдаров- БАК, с който същата се оспорва изцяло. Изразява се несъгласие с илюжените в жалбата доводи относно механизма на възникване на трудовата злополука. Направен е анализ на събраните по делото гласни доказателства. Излага се становище във връзка с твърденията за проявена

груба небрежност при изпълнение на служебните задължения и употреба на алкохол. Разиват се съображения относно присъдения размер на обезщетението за неимуществени вреди. Иска се, настоящата инстанция да постанови решение, с което подадената въззивна жалба бъде оставена без уважение като неоснователна. Претендира се присъждане на сторените във въззивното производство разноски.

Производството пред Районен съд – Айтос е с правно основание чл. 200 от КТ.

При извършена проверка за валидността и допустимостта на обжалвания съдебен акт, не се констатираха основания за нищожност или недопустимост на същия.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства и като съобрази закона, намира за установено следното:

Безспорно е установено по делото (видно от приложеното Удостоверение за наследници изх.№ 02-ГС-4043/27.10.2020г., издадено от Община Айтос), че П. Г. Н. и К. Н. Н. са наследници на Н. К. Н., като първата от двете е негова с., а втората – д..

Не се спори, че между Н. Н. и ЗК“Сила“- с.Пирне е съществувала валидна трудовоправна връзка, породена от сключения между тях Трудов договор № 151/28.01.2019г., като видно от приложената по делото длъжностна характеристика, връчена на същата дата, работникът е изпълнявал длъжност „В. Н. С. М.“.

Установено е по делото, че на 23.10.2020г., по повод изпълнение трудовите си задължения- извършване на сеитба на земеделски площи- нива, находяща се в м.,„Карамиде“, стопанисвана от ЗК“Сила“- с.Пирне, Н. Н. е управлявал трактор с прикачена към него сеялка. По време на извършваната от него дейност, при изложената по делото фактическа обстановка, е възникнала злополука с летален за работника изход.

Във връзка с настъпилата трудова злополука на 23.10.2020г., е извършена проверка по спазване КТ и ЗЗВУТ на работодателя ЗК“Сила“- с.Пирне, резултатите от които са обективирани в протокол на НОИ- ПР 2031247(л.107 от делото), издаден на 17.11.2020г., в който е отразено, че са констатирани нарушения и са дадени предписания за тяхното отстраняване с оглед създаване нужната организация по осигуряване ефективен контрол при

осъществяване дейността на кооперацията.

Съставен е протокол № 1/27.10.2020г. за разследване на трудова злополука, като са снети обяснения на свидетели. Видно от съдържанието на протокола, не са посочени нарушения, извършени от Н. Н..

С Разпореждане № Ц5104-02.79 от 30.11.2020г. на НОИ Бургас, е прието, че злополуката не се е осъществила при или по повод на извършваната работа. След обжалване, същото е отменено, а преписката - върната за ново произнасяне с Решение № 1040-02-2/06.01.2021г., в резултат на което с Разпореждане № 5104-02-3 / 29.01.2021г. на НОИ, ТП – Бургас, декларираната злополука, възникнала с Н. К. Н. е приета за трудова по смисъла на чл.55, ал.1 от КСО.

С наказателно постановление №02-003213/16.03.2021г.на Дирекция „Инспекция по труда“- гр.Бургас, е наложена имуществена санкция в размер на 3000 лева, за установените нарушения- работодателят ЗК“Сила“- с.Пирне не е създал необходимата организация за осигуряване наблюдението и контрола по изпълнение на планираните мерки за превенция на риска.

В производството по делото пред районния съд е назначена и извършена медицинска експертиза (л.161 от делото), като в заключението на вещото лице е посочено, че смъртта на Н. Н. е настъпила в резултат на трудова злополука, вследствие на политравма, в това число черепно- мозъчна травма с множествена фрактура на черепната основа и травматични увреждания на мозъчната тъкан с контузионни огнища(както и в белия дроб), довела до нарушаване нормалното функциониране на мозъка, което е непосредствена причина за леталния изход, тъй като това състояние е несъвместимо с живота.

От заключението от извършената по делото съдебно- техническа експертиза(л.173 от делото), се установява, че злополуката с Н. Н. е възникнала в работно време, в нива, стопанисвана от ЗК„Сила“- с.Пирне, като подробно са описани обстоятелствата и механизма на възникналата злополука, довела до смъртта на работника. Вещото лице е посочило, че на 23.10.2020г. около 8.00часа, Н. Н. започнал да извършва сеитба на нива, стопанисвана от ЗК„Сила“-с.Пирне, управлявайки трактор с прикачен инвентар- сеялка. Сеялката била напълнена от общия работник Б. Р. И. с помощта на „ЗИЛ“- фуражовоз с водач Р. Р. Б.. Около 10.00ч. М. Ч. Ч.

пристигнал на нивата и започнал да валира засята от Н. площ. Преди второ зареждане на сеялката, Р.Б. и Б.Р. седнали на земята да починат, като към тях се присъединил Н. Н., който закусил и запалил цигара. През това време Ч. валирал с управляваната от него машина и достигнал групата на около 15 метра и тръгнал нагоре. В този момент, Н. Н. се изправил и застанал прав пред трактора, управляван от М. Ч.. Взел една буца пръст и я хвърлил по кабината на трактора. Б. му извикал да бяга, че ще бъде ударен, но Н. не помръднал. Ч. завил надясно, поради което се ограничавала видимостта и не можел да види Н.. Спрял в съседната нива. При завоя надясно, крайната част на валяците, на лявото рамо спрямо трактора, минали през Н. Н., събаряйки го на земята по гръб. Впоследствие пострадалият е бил откаран със служебен автомобил, м., „Дачия“ до гр. Айтос и качен на специализиран автомобил на „Спешна помощ“, за да бъде транспортиран до болница в гр. Бургас, но по пътя към медицинското заведение починал.

Вещото лице е посочило, че при едновременна работа на няколко трактора е необходимо да се спазва дистанция от 50-60м. при ясно време, а при мъгла- от 100-150м. Отражено е, че при работа на повече от един трактор е задължително да бъде определена площадка за почивка, като нощно време площадката трябва да е обезопасена. Посочено е, че не се разрешава почивка в зоната на работа на тракторите или другата земеделска техника. Отбелязано е в заключението, че при работа на повече от два трактора, следва да се осигури фургон или палатка за почивка.

Констатирано е, че тегленият прикачен инвентар- валяци от трактора са излизали от габаритните размери на трактора в широчина с по до два метра от ляво и дясно. Вещото лице е достигнало до извод, че при движение в неочертани площи, каквато в случая е нивата, трудно може да бъде преценено точното отстояние от мястото на водача на трактора до крайните габарити на валяците.

Отбелязано е в заключението на извършената СТЕ, че към делото не са приложени доказателства, установяващи пострадалият да е запознат с инструкциите, издадени от работодателя, както и че не са налични данни за извършена оценка на риска, съгласно Наредба №5 от 11.05.1999г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска.

Отражено е в заключението на вещото лице, че не е приложен

сертификат относно квалификацията и правоспособността на Н. Н. съгласно Наредба №1 от 15.02.2019г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване правоспособност за работа със земеделска и горска техника и условията и реда за издаване удостоверение за регистрация на учебни форми за тяхното обучение. Не са приложени протоколи от изпит за допускане до самостоятелна работа както на М. Ч., така и на Н. Н. (Наредба №ЛД-07-2 от 16.12.2009г.).

По делото е извършена съдебна графологическа експертиза (л.247 от делото пред АРС), вещото лице по която е установило, че подписите в книгата за периодичен и извънреден инструктаж, не са положени от Н. Н..

С оглед изясняване фактическата обстановка, в производството пред районния съд са събрани гласни доказателства.

Свидетелката Г. (с. на П. Н.) описва Н. Н. като грижовен съпруг, който емоционално и материално е подкрепял семейството си. Сочи, че връзката между баща и д. била изключително силна - водел и вземал детето от училище, помагал в учебния процес. Н. бил примерен съпруг и родител, материална и морална опора.

Изслушаният свидетел Ю. И. сочи, че семейството му и това на починалия Н. били в приятелски отношения, ходили си на гости, а децата им, бидейки връстници, общували непрекъснато. Подчертава, че Н. не употребявал алкохол. Отношенията в семейството били основани на подкрепа, привързаност, взаимопомощ. Твърди, че Н. и с.та му се разбирали много добре, подкрепяли се и заедно отглеждали детето си.

Двамата свидетели описват емоционалния шок на ишците от внезапната смърт на Н. - денят е бил страшен и за двете, детето не било допуснато до помещението, където е положено тялото на баща му, за да не го запомни обезобразен. с.та получила кратковременно обездвижване на тялото от кръста надолу, детето се променило основно, защото ежедневно усещало острата липса на баща си. Майката и д.та станали особено чувствителни, посещавали психолог и развили страх, като всяка се опасявала за живота на другата.

Според показанията на св.Д. И., от общата площ на обработваната нива от 115 дка, сутринта на 23.10.2020г., в момента на злополуката са били засети едва около 30 дка (изпразнили са една сеялка). Блокът първоначално се сеел, след което се валирал. Към този момент от работния процес пострадалият Н.

Н. бил в екипа, който е сеел, а М. Ч. управлявал трактор, който валирал, след като площта се засее. Свидетелят (работещ в кооперацията като т.) е категоричен, че валирането трябвало да започне, едва след като е засята поне половината площ от блока. Твърди, че има практика за хвърляне на бучка пръст-предупредителен знак, за да спре т.а, защото когато върви трактора е шумно. Пояснява, че това е честа практика и не е само в тази кооперация.

От показанията на изслушаните пред съда свидетели Д. И., Р.Б. и Б. И., както и от обясненията по реда на чл.176 ГПК, дадени от третото лице – помагач М. Ч., се установява, че Н., колегите му И. и И. са почивали, когато от другия край на блока се е появил тракторът на М. Ч.. Разстоянието между групата стоящи хора (между които Н.Н.) и приближаващата машина било около 15 метра. В този момент, Н. Н. се изправил и застанал прав пред трактора, управляван от М. Ч.; взел една буца пръст и я хвърлил по кабината на трактора без да помръдва от мястото си. Б. му извикал да бяга, че ще бъде ударен, но Н. не помръднал. Ч. завил надясно, поради което се ограничавала видимостта и не можел да види Н.. Спрял в съседната нива. При завоя надясно, крайната част на валяците, на лявото рамо спрямо трактора, минали през Н. Н., събаряйки го на земята по гръб. Впоследствие пострадалият е бил откаран със служебен автомобил, м.,„Дачия“ до гр.Айтос и качен на специализиран автомобил на „Спешна помощ“, за да бъде транспортиран до болница в гр.Бургас, но по пътя към медицинското заведение починал.

При така установаната фактическа обстановка, съдът намира следното:

Спорът по делото пред настоящата инстанция, с оглед доводите, наведени от страните в подадените въззивни жалби, е относно размера на обезщетението за неимуществени вреди. В тази връзка, въззивниците – наследници на Н. Н. претендират присъждане на пълния размер на предявените искиви претенции, а въззивникът- ЗК „Сила“- с.Пирне поддържа направените в първата инстанция възражения за намаляване на размера по [чл. 201, ал. 2 КТ](#).

Съгласно [чл. 200, ал. 1 КТ](#) за вредите от трудова злополука или професионална болест, които са причинили временна неработоспособност, трайна неработоспособност над 50 % или смърт на работника или служителя, работодателят отговаря имуществено, независимо от това, дали негов орган

или друг негов работник или служител има вина за настъпването им, като дължи обезщетение за разликата между причинената вреда – неимуществена и имуществена, включително пропуснатата полза, и обезщетението и/или пенсията по общественото осигуряване – ал. 3.

Фактическият състав за възникване на отговорността на работодателя за неимуществени вреди при увреждане здравето на работника или служителя, която е обективна по своя характер, включва следните кумулативни предпоставки: 1) наличие на трудово правоотношение между работодателя и пострадалия работник/служител, 2) професионално заболяване или трудова злополука, претърпяна от работника/служителя в периода на трудовото правоотношение и причинила телесното увреждане, 3) неимуществена вреда, претърпяна от пострадалото лице и 4) причинна връзка между трудовата злополука и неимуществените вреди.

Основанието на тази отговорност се обяснява с това, че законодателят поставя върху работодателя професионалния риск от увреждането на работника/служителя, а тя е обективна (няма субективен елемент в правопораждащите я юридически факти).

Във връзка с наведените от работодателя ЗК „Сила“-с.Пирне, твърдения за проявена груба небрежност, настоящата инстанция намира за необходимо да изложи следното:

Съгласно [чл. 201, ал. 2 от КТ](#), отговорността на работодателя може да се намали, но не при всяко допринасяне, а само когато работникът/служителят е допринесъл с груба небрежност за трудовата злополука, т.е. отговорността на работодателя възниква винаги, в случай, че описаните по-горе предпоставки бъдат установени и не може да бъде изключена, независимо, че работникът също има задължение по чл. 33 ЗЗБУТ да се грижи за собственото си здраве и безопасност, като спазва установените за извършването ѝ технологични правила, а и правилата за здравословни и безопасни условия, установени с императивни правни норми и такива, установени от работодателя /който би могъл да установи по-завишени изисквания, в сравнение с минималните държавни стандарти/. Изложеното обобщава базисните положения в ТР№45/19.04.1990г. по гр.д.№33/. на 1989г. на ОСГК на ВС.

В своята практика ВКС дефинира грубата небрежност като липса на

елементарно старание и внимание, пренебрегване на основни технологични правила и правила на безопасност, т.е., тя се изразява в неполагането на онази грижа, която следва да се очаква от най- небрежния, зает със съответната дейност при подобни условия/Решение№21/12.03.2018г. по гр.д. №1459/2017г.на ВКС, III- то г.о.;решение№29/11.07.2012г. по гр.д. №951/2011г. на ВКС, IV-то г.о/.

Поради това, ако трудовата злополука е настъпила в резултат на работа с необезопасени машини и съобръжения или без да е проведен точен инструктаж за технологичните правила и правилата за безопасност, поведението на работника /служителя не може да бъде окачествено като груба небрежност, освен когато от обстоятелствата е несъмнено ясно, че определени негови действия могат да доведат до злополука, увреждаща неговото здраве. (Решение № 21/12.03.2018 г. по гр. д. № 1459/2017 г. III-то г.о., Решение № 291/11.07.2012 г. по гр. д. № 951/2011 г. IV-то г.о. ; Решение № 977/14.01.2010 г. по гр. д. № 298/2009 г. и Решение № 60/05.03.2014 г. по гр. д. № 5074/2009 г, все на IV-то г.о.).

От представените по делото писмени доказателства- Протокол № 2031247 от 17.11.2020г. ; Наказателно постановление№02-003213/16.03.2021г. на Дирекция „Инспекция по труда“- гр.Бургас; АУАН, е видно, че от страна на кооперацията – работодател са допуснати нарушения, като не е създадена необходимата организация за осигуряване наблюдението и контрола по изпълнение на планираните мерки за превенция на риска, както и нарушения в сигурността при движение на МПС и селскостопански машини.

В заключението по извършената СТЕ е констатирано, че към делото не са приложени доказателства, видно от които пострадалият да е запознат с инструкциите, издадени от работодателя, както и че не са налични данни за извършена оценка на риска, съгласно Наредба№5 от 11.05.1999г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска.

Освен това, установено е от назначената по делото съдебна графологическа експертиза, че три от подписите в представените книги за инструктаж, обследвани като положени от Н., не са автентични, от което следва извода за неизпълнение задължението на работодателя за надлежно проведен инструктаж.

След като работодателят не е изпълнил задължението си да проведе

инструктаж за технологични правила, а и правилата за здравословни и безопасни условия на труд, грубата небрежност на работника/служителя по смисъла на чл. 201, ал. 2 КТ е изключена. Съгласно чл. 2, ал. 1 от Наредба № РД-07-2/16.12.2009 г. за условията и реда за провеждане на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, издадена от министъра на труда и социалната политика на основание чл. 281, ал. 5 КТ, работодателят осигурява на всеки работещ подходящо обучение и/ или инструктаж по безопасност и здраве при работа в съответствие със спецификата на професията/ извършваната дейност и на работното място, като отчита възможните опасности и резултатите от оценката на риска на съответното работно място. Разумното тълкуване на 281, ал. 5 КТ, а и на чл. 2, ал. 1 от Наредбата въвежда задължение работодателят да проведе инструктаж за онези технологични правила и правила за безопасност, които са свързани с трудовите функции на заеманата длъжност от работника/служителя, включително за онези действия или бездействия, които макар да не са сред изрично възложеното, се свързват пряко с характера на изпълняваната работа. С оглед изложеното, неоснователни са твърденията на ЗК „Сила“ за допусната от Н. груба небрежност.

Първоинстанционният съд изцяло е изяснил механизмът на възникване на трудовата злополука и поведението на пострадалия работник, поради което настоящата инстанция възприема същата така, както е установена от събраните по делото доказателства. Не са налице данни за настъпване на конкретния вредоносен резултат поради действия/бездействия, извършени от Н.. Установено е, че не са осигурени безопасни условия на труд, констатирани са нарушения при осъществяване контрола при движение на МПС и селскостопански машини. На първо място, валирането трябвало да започне, едва след като е засята поне половината площ от блока. Според събраните грасни доказателства, от общата площ на обработваната нива от 115 дка, сутринта на 23.10.2020г. са били засети едва около 30 дка. При едновременна работа на няколко трактора е следвало да се спазва дистанция от 50-60м. при ясно време, а при мъгла- от 100-150м. В заключението по извършената СТЕ, изрично е посочено, че при работа на повече от един трактор е задължително да бъде определена площадка за почивка, като нощно време площадката трябва да е обезопасена. В настоящия случай, тракторът на Н. Н., както и

самият той стояли на място, докато тракторът на М. Ч. се приближавал към него и колегите му И. и И. (които почивали). Н. хвърлил буца пръст към трактора от мястото, където се е намирал, което действие представлявало предупредителен знак за спиране към т.а(съгласно практиката в земеделските кооперации). Не без значение е и разположението на двата трактора.- на около 15 метра един от друг. Според констатациите на вещото лице по приетата и неоспорена СТЕ, тракторът на Ч. е следвало да подмине групата на безопасно разстояние, но „тръгвайки нагоре“, той променил посоката си на движение и започнал да се движи директно срещу нея. Стигайки опасно близко разстояние, направил десен завой, при който с лявата част на прикачения инвентар съборил Н. на земята. При изследване механизма на настъпване трудовата злополука, не е установено извършването на действия от страна на работника, допринесли за злополуката.

Предвид изложеното, настоящата инстанция намира, че присъденият от районния съд размер на обезщетение не следва да бъде редуциран, тъй като не е налице проявена "груба небрежност" от страна на пострадалия, с която да е съпричинен обективно вредоносният резултат (така изисква [чл. 201, ал. 2 от КТ](#), предвиждащ, че отговорността на работодателя може да бъде намалена по размер в тези случаи).

В случая безспорно П. Г. Н.– с. на Н. Н. и К. Н. Н.- негова д., са от кръга лица, посочени в Постановление №4/ 25.05.1961г. на Пленума на ВС, с което ВС се е произнесъл, че правилното прилагане на закона изисква за неимуществени вреди да бъдат обезщетявани само най- близките на пострадалия- низходящи–деца, съпруг и възходящи-родители, и то след като е установи, че действително са претърпени вреди.

Съгласно разпоредбата на [чл. 52 ЗЗД](#), обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. По въпроса за критериите при оценката на съда е формирана съдебна практика, обобщена с т. II от ППВС № 4/23.12.1968 г., според която понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни и обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се вземат предвид от съда при определяне размера на обезщетението. Тези указания се прилагат последователно и са доразвити в решения на ВКС – Решение № 414/21.11.2012 г. по гр. д. № 1543/2011 г., IV г. о., Решение № 69/18.03.2014 г.

по гр. д. № 4686/2013 г., IV г. о., Решение № 151/12.11.2013 г. по т. д. № 486/2012 г., II т. о. и др., в които се приема, че размерът на дължимото обезщетение за неимуществени вреди трябва да е съобразен с обществения критерий за справедливост. Неимуществените вреди нямат парична оценка, поради което обезщетението за тях се определя по вътрешно убеждение от съда. Справедливостта, като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, включва винаги конкретни факти, относими към стойността, която засегнатите блага са имали за своя притежател.

Съгласно задължителните за съдилищата указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени с ППВС № 4/1968 г. на Пленума на ВС, паричното обезщетение за неимуществени вреди вследствие смърт, се определя от съда по справедливост, при отчитане възрастта на увредения, общественото му положение, отношенията между пострадалия и близкия, който търси обезщетение за неимуществени вреди. Посочено е, че в тази връзка, съдът следва да мотивира конкретните обстоятелства, въз основа на които да обоснове преценката си за определения размер на обезщетението за неимуществени вреди.

По делото е установено, че пострадалият работник е починал на ** години, в трудоспособна и активна възраст. Последният бил здрав и жизнен човек. Внезапната му смърт причинила голяма психическа травма, както на с.та, така и на неговата д., с която имал силна връзка. като последните претърпели значителни неимуществени вреди, изразяващи се в изживени от тях страдания, както от емоционалния шок при вестта за злополуката, така и от психическия и физически срыв, в който изпаднали в периода от смъртта на наследодателя и до момента.

Принципът на справедливост включва в най-пълна степен обезщетяване на вредите на увреденото лице от вредоносното действие, съобразно естеството и интензитета на претърпените телесни болки и душевни страдания.

Ангажираните по делото свидетелски показания установяват, че Н. бил примерен съпруг и родител, материална и морална опора. Отношенията в семейството били основани на подкрепа, привързаност, взаимопомощ. В резултат на преживяното, с.та получила кратковременно обездвижване на тялото от кръста надолу, детето се променило основно, защото ежедневно

усещало острата липса на баща си. Майката и д.та станали особено чувствителни, посещавали психолог и развили страх, като всяка се опасявала за живота на другата.

С оглед характера и степента на претърпените от ищите душевни болки и страдания, установени от данните по делото и след извършена преценка по чл.52 от ЗЗД, настоящата съдебна инстанция счита, че правилно районният съд е определил дължимото обезщетение. Съобразявайки съдебната практика по чл.52 от ЗЗД, съдът намира, че така определеният размер на обезвредата е в рамките на обичайно присъжданите от съдилищата размери на обезщетения за неимуществени вреди при сходни обстоятелства, поради което намира, че липсва основание за присъждане на обезщетение в по- голям размер от присъдената от районния съд сума, още повече че съгласно чл.200, ал.4 от КТ дължимото обезщетение по ал.3 се намалява с размера на получените суми по сключения договор за застраховка „Трудова злополука“, по който в случая на наследниците са изплатени по 28896 лева.

Затова искът в останалата част над уважения размер се явява неоснователен, поради което правилно е отхвърлен като недоказан по отношение на К. Н. Н., за сумата над 71 104.00 лева до пълния претендиран размер от 91 104 лв. и по отношение на П. Г. Н.– за сумата над 61 104.00 лева до пълния претендиран размер от 71 104 лв.

Мотивиран от изложеното и като взе предвид, че направените от страна на въззивната инстанция фактически и правни изводи напълно съвпадат с тези, до които е достигнал районният съд в атакуваното решение, БОС намира, че то следва да бъде потвърдено изцяло, като на основание чл. 272 от ГПК, препраща към мотивите, отразени в първоинстанционния съдебен акт.

Тъй като подадените две въззивни жалби са неоснователни, на страните не следва да бъдат присъдени разноски по делото.

По изложените съображения Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 249 от 20.10.2022г., постановено по гр.д. № 19/2022г. на Районен съд- Айтос.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____